

Ulás kezdete d. e. 10 óraker.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök a bérkezet körvényeket terjeszti elő, nevezetesen: Zilah mezőváros a Ludoviceumnak eredeti ezüzlájának való visszaadását, a verbi kerület a neuzeitiségi kérdésnek melioratív megoldását kéri. Gróf Czerebián László, losonev kertleti képviselő egy havi szabadságot kért.

Napirenden volt a 15-ös pénzügyi bizottságunk jelentése a jövedék, fogyasztási adó és illetékek tárgyában előterjesztett törvényjavaslatokra vonatkozólag.

Somsich Pál — mint a 15-ös pénzügyi bizottság elnöke — előterjeszt, hogy a bizottság fentebb elősorolt törvényjavaslatokat tárgyalás alá véve, megállapodásairól jelentést tesz a háznak.

Kerkapoly Károly mint a 15-ös pénzügyi bizottság előadója, felolvassa a bizottság jelentését.

Jelentése

A pénzügyi bizottságunk a jövedékre, a fogyasztási adókra és illetékekre vonatkozó törvényjavaslatok tárgyában.

Midőn a pénzügybizottság tisztelettel benntartta a nevezett törvényjavaslatokra vonatkozó megállapodásait, nem teheti, hogy néhány szóval ki ne emelje nézpontjait, különbség eljárása indokainak elismeréséhez.

Hazánk anyagi érdekeinek századokon át elhanyagolása, sőt szándékosan és rendszeresen más országok érdekei alá rendezése, egy mostoha bánásmódban részesített gyarmat szándék állapotában tartása, amelyben fejlődése nemcsak elő nem mozdított, sőt mesterségesen visszatartva lön.

Ugyanezért ezáltal nem is gyökéres reformmal, hanem csak részletes javításokkal lehet és kell segíteni, de úgy, hogy magát a gyökéres reformot meg ne nehezítsük, sőt előkészítsük. Ime az állapot, melyet, találkora a pénzügyminiszterrel, a pénzügyi bizottság elfoglalt, a hozzá utasított adótervényeknek a költségvetésnek átvizsgálásánál s módosítványai javaslatba hozásánál. Azon törvényjavaslatok, melyeket a pénzügyi bizottság pénzügyminiszter ur által is elfogadott, némi módosításokkal az alkalommal tisztelettel visszaterjeszt, nagy részben oly tárgyakról szólnak, melyek az 1867. XVI. t. cz. folytán hazánkban és ő felsége többi országaiban egyenlő törvények és igazgatási rendszabályok szerint kezelendők, oly körülmény, mely nem egy hazafi kelében aggodalmat keltett az iránt, ha módunkban lenne-e azokat illetőleg is megtenni a hazánk érdekében kívánt reformokat. Ez agályok már is könnyűlhetnek, az élet által elcsúszó felelet megnyugtató lévén.

Az elejétől fogva annyi méltó panaszra indított s legnagyobb súlyjal épen a legszegényebb néposztályra nehezített sórnak szint egy harmaddal szállítása van javaslatba hozva. Az arad-fehérvári vasutvonalom kúszdában álló megnyitása lehetővé teszi, hogy Erdélyből nagyobb mennyiség szállítassék ki és pedig az eddigi terhes szállítási szerződésnek azon irányban maris mellőztetésével.

A szállított árak mellett a nagyobb mennyiségnek is eladhatása képezi azon reménynek alapját, hogy a fokozódó fogyasztás, mi hamarabb ki fogja egyenliten az árak alálbszállítása által okozandó hiányt. Ha egyszer igazolva lesz ezen remény, s ha a szociet vasut elkészültével azon irányban is megkönnyebbül a sön k bármily mennyiség és pedig az eddigi terhes szállítási szerződésnek ott is mellőztetésével való szállítása, akkor lesz helyen idő és körülmények szerint még messzebb is menni a megkezdett uton, s lehetőleg annyira szállítani az árt, hogy elérhető a még most alacsonyabb kedvezményi árak, a tenntartásuk által föltétlezett elnörszének szükségére és költségére megajánljék, s még tovább, hogy mind nagyobb mervet öltönn a kivétel. Míg ez lehet, addig az Erdély javára meghagyatni javasolt kedvezményi árak jötekményében az u. n. részeket is részesítettük kívánja a pénzügyi bizottság.

Még kevésbé jelentékeny az, mit a dohányjövédékről szóló törvényjavaslat helyreállítás. Bármily legyen is ezen jövedék végső sorsa, bármily tessenek is ki azon tanácskozássok, melyeket pénzügyminiszter ur e tárgyban az érdekekkel tartani ígért és fog, bármily irányban fog annak folytatni s a törvényjavaslat s haladni: annyi kétségtelen, hogy az általa hozott igen jelentékeny jövedelmet az államkincstár ma nem nélkülözheti. Ep azért nagy jelentőségű minden törvényt, mi a jövedékek a természettel hozta tapadt hátrányoktól a lehetőség megszabadítását veszi ezébe.

E hátrányok egyike a termelés és kereskedés szabadságának korlátozása, másika meg a kezelések költségessége volna s ennek folytán a nyers és tisztá jövedelem közötti nem ekegy különbség. Amazon enyhítéket a saját használatra termelőnek a kormány által rendelkezéssel is nyújtott, a törvényjavaslatban is felvetve, a pénzügyi bizottság által pedig még inkább kiterjesztetn kívánt engedélynek s azon könnyítések, melyek a közvetlen természetűeknek vannak részben már az eredeti, részben pedig a bizottsági tárgyalások alatt módosult törvényjavaslat által kitértetésű. De legyen szabad még azon határozásnyokra is felhívni a képviselőház figyelmét, melyeket a pénzügyi bizottság azon czéllal hozott javaslatba, hogy megkönnyítse a termelés költségesítésére tendő kísérleteket, ez által is orvoslani kívánván némileg egy, a monopoliomhoz természettel hozza tapadt hibát.

A pénzügyi bizottság által ezáltal visszaterjesztett törvényjavaslatokkal szabályozott jövedékek utolsója a lotto. Igaz, hogy erre vonatkozólag nincs kezdeményezve semmiféle reform, csak a kétféle vált pénzügyi kezelés igénylőnek levén elég tevé a bemutatott törvényjavaslattal: de hiszen pénzügyminiszter ur mondá, s a pénzügyi bizottság csak is megtehette, hogy ezen jövedék megszüntetését, s mint erének gyarapodása nélkülözhetővé teszi a belőle folyó jövedelmet.

Nemcsak a jövedékek, hanem a termelésel közvetlenül összefüggő fogyasztási

termék megmaradás. Hegy el ne vesszünk, e processusnak véget kellie vetnünk.

A kiegyenlítés véget tett. Nem ingyen az igaz, s nem is oltós áron; a letett nem letté, a történet nem történeté tenni nem lehet, s az áldástalan múlt a jövőre is áldozatot kívánt. Áldozatot tölünk is, ő felsége többi országaitól is. A vitt áldozatok sulya alatt inoen és tul mindig és mindig megújuló panaszok meggyőzőleg tanúsítják, hogy a kívánt és vitt áldozat csak is rendkívüli erőfeszítéssel nyújtható s épen azért ott is, itt is nehéz.

Nehéz, de legalább megvonva a határ, a melyen tul minden eredmény, a mi lankadatlan törekvással előbb vagy utóbb meg is elérhető, min javunkra vál, terheinken könnyűt, vagy erőnket növeli.

A dolgok ily állásában valóban óriási nehézségekkel kell megküzdeni az államnak, hogy elviselhetővé is tegye az erőnköz mértlen bizony súlyos terhet, s a jövőt se vigye áldozatul, sőt előkészítse azt. E feladat egyiránytényli a kormány s a törvényhozás gondját s épen azért folyvást szem előtt volt tartandó azon bizottság által, a melynek küldetés, véleményét mondani a kormány részéről a törvényhozás elő terjesztett adótervényekről és költségvetésről.

A mondottak szerint már magában is szerfelett nehéz helyzetet még nehezítetté az, hogy az adóv igen közel jár első felének végéhez, nevezetesen reformra pedig, megfélelően hosszú idő nélkül gondolni sem lehet. Adjuk ehez, hogy a reform, ha biztos akar lenni, csak hosszabb gyakorlat által nyújtható tájékozottságot feltételez, s adatokat kíván, melyek ez idő szerint természetesen nagy részt hiányoznak.

Ugyanezért ezáltal nem is gyökéres reformmal, hanem csak részletes javításokkal lehet és kell segíteni, de úgy, hogy magát a gyökéres reformot meg ne nehezítsük, sőt előkészítsük. Ime az állapot, melyet, találkora a pénzügyminiszterrel, a pénzügyi bizottság elfoglalt, a hozzá utasított adótervényeknek a költségvetésnek átvizsgálásánál s módosítványai javaslatba hozásánál.

Az törvényjavaslatok, melyeket a pénzügyi bizottság pénzügyminiszter ur által is elfogadott, némi módosításokkal az alkalommal tisztelettel visszaterjeszt, nagy részben oly tárgyakról szólnak, melyek az 1867. XVI. t. cz. folytán hazánkban és ő felsége többi országaiban egyenlő törvények és igazgatási rendszabályok szerint kezelendők, oly körülmény, mely nem egy hazafi kelében aggodalmat keltett az iránt, ha módunkban lenne-e azokat illetőleg is megtenni a hazánk érdekében kívánt reformokat. Ez agályok már is könnyűlhetnek, az élet által elcsúszó felelet megnyugtató lévén.

Az elejétől fogva annyi méltó panaszra indított s legnagyobb súlyjal épen a legszegényebb néposztályra nehezített sórnak szint egy harmaddal szállítása van javaslatba hozva. Az arad-fehérvári vasutvonalom kúszdában álló megnyitása lehetővé teszi, hogy Erdélyből nagyobb mennyiség szállítassék ki és pedig az eddigi terhes szállítási szerződésnek azon irányban maris mellőztetésével.

A szállított árak mellett a nagyobb mennyiségnek is eladhatása képezi azon reménynek alapját, hogy a fokozódó fogyasztás, mi hamarabb ki fogja egyenliten az árak alálbszállítása által okozandó hiányt. Ha egyszer igazolva lesz ezen remény, s ha a szociet vasut elkészültével azon irányban is megkönnyebbül a sön k bármily mennyiség és pedig az eddigi terhes szállítási szerződésnek ott is mellőztetésével való szállítása, akkor lesz helyen idő és körülmények szerint még messzebb is menni a megkezdett uton, s lehetőleg annyira szállítani az árt, hogy elérhető a még most alacsonyabb kedvezményi árak, a tenntartásuk által föltétlezett elnörszének szükségére és költségére megajánljék, s még tovább, hogy mind nagyobb mervet öltönn a kivétel. Míg ez lehet, addig az Erdély javára meghagyatni javasolt kedvezményi árak jötekményében az u. n. részeket is részesítettük kívánja a pénzügyi bizottság.

Még kevésbé jelentékeny az, mit a dohányjövédékről szóló törvényjavaslat helyreállítás. Bármily legyen is ezen jövedék végső sorsa, bármily tessenek is ki azon tanácskozássok, melyeket pénzügyminiszter ur e tárgyban az érdekekkel tartani ígért és fog, bármily irányban fog annak folytatni s a törvényjavaslat s haladni: annyi kétségtelen, hogy az általa hozott igen jelentékeny jövedelmet az államkincstár ma nem nélkülözheti. Ep azért nagy jelentőségű minden törvényt, mi a jövedékek a természettel hozta tapadt hátrányoktól a lehetőség megszabadítását veszi ezébe.

E hátrányok egyike a termelés és kereskedés szabadságának korlátozása, másika meg a kezelések költségessége volna s ennek folytán a nyers és tisztá jövedelem közötti nem ekegy különbség. Amazon enyhítéket a saját használatra termelőnek a kormány által rendelkezéssel is nyújtott, a törvényjavaslatban is felvetve, a pénzügyi bizottság által pedig még inkább kiterjesztetn kívánt engedélynek s azon könnyítések, melyek a közvetlen természetűeknek vannak részben már az eredeti, részben pedig a bizottsági tárgyalások alatt módosult törvényjavaslat által kitértetésű. De legyen szabad még azon határozásnyokra is felhívni a képviselőház figyelmét, melyeket a pénzügyi bizottság azon czéllal hozott javaslatba, hogy megkönnyítse a termelés költségesítésére tendő kísérleteket, ez által is orvoslani kívánván némileg egy, a monopoliomhoz természettel hozza tapadt hibát.

A pénzügyi bizottság által ezáltal visszaterjesztett törvényjavaslatokkal szabályozott jövedékek utolsója a lotto. Igaz, hogy erre vonatkozólag nincs kezdeményezve semmiféle reform, csak a kétféle vált pénzügyi kezelés igénylőnek levén elég tevé a bemutatott törvényjavaslattal: de hiszen pénzügyminiszter ur mondá, s a pénzügyi bizottság csak is megtehette, hogy ezen jövedék megszüntetését, s mint erének gyarapodása nélkülözhetővé teszi a belőle folyó jövedelmet.

Nemcsak a jövedékek, hanem a termelésel közvetlenül összefüggő fogyasztási

termék megmaradás. Hegy el ne vesszünk, e processusnak véget kellie vetnünk.

A kiegyenlítés véget tett. Nem ingyen az igaz, s nem is oltós áron; a letett nem letté, a történet nem történeté tenni nem lehet, s az áldástalan múlt a jövőre is áldozatot kívánt. Áldozatot tölünk is, ő felsége többi országaitól is. A vitt áldozatok sulya alatt inoen és tul mindig és mindig megújuló panaszok meggyőzőleg tanúsítják, hogy a kívánt és vitt áldozat csak is rendkívüli erőfeszítéssel nyújtható s épen azért ott is, itt is nehéz.

Nehéz, de legalább megvonva a határ, a melyen tul minden eredmény, a mi lankadatlan törekvással előbb vagy utóbb meg is elérhető, min javunkra vál, terheinken könnyűt, vagy erőnket növeli.

A dolgok ily állásában valóban óriási nehézségekkel kell megküzdeni az államnak, hogy elviselhetővé is tegye az erőnköz mértlen bizony súlyos terhet, s a jövőt se vigye áldozatul, sőt előkészítse azt. E feladat egyiránytényli a kormány s a törvényhozás gondját s épen azért folyvást szem előtt volt tartandó azon bizottság által, a melynek küldetés, véleményét mondani a kormány részéről a törvényhozás elő terjesztett adótervényekről és költségvetésről.

A mondottak szerint már magában is szerfelett nehéz helyzetet még nehezítetté az, hogy az adóv igen közel jár első felének végéhez, nevezetesen reformra pedig, megfélelően hosszú idő nélkül gondolni sem lehet. Adjuk ehez, hogy a reform, ha biztos akar lenni, csak hosszabb gyakorlat által nyújtható tájékozottságot feltételez, s adatokat kíván, melyek ez idő szerint természetesen nagy részt hiányoznak.

Ugyanezért ezáltal nem is gyökéres reformmal, hanem csak részletes javításokkal lehet és kell segíteni, de úgy, hogy magát a gyökéres reformot meg ne nehezítsük, sőt előkészítsük. Ime az állapot, melyet, találkora a pénzügyminiszterrel, a pénzügyi bizottság elfoglalt, a hozzá utasított adótervényeknek a költségvetésnek átvizsgálásánál s módosítványai javaslatba hozásánál.

Az törvényjavaslatok, melyeket a pénzügyi bizottság pénzügyminiszter ur által is elfogadott, némi módosításokkal az alkalommal tisztelettel visszaterjeszt, nagy részben oly tárgyakról szólnak, melyek az 1867. XVI. t. cz. folytán hazánkban és ő felsége többi országaiban egyenlő törvények és igazgatási rendszabályok szerint kezelendők, oly körülmény, mely nem egy hazafi kelében aggodalmat keltett az iránt, ha módunkban lenne-e azokat illetőleg is megtenni a hazánk érdekében kívánt reformokat. Ez agályok már is könnyűlhetnek, az élet által elcsúszó felelet megnyugtató lévén.

Az elejétől fogva annyi méltó panaszra indított s legnagyobb súlyjal épen a legszegényebb néposztályra nehezített sórnak szint egy harmaddal szállítása van javaslatba hozva. Az arad-fehérvári vasutvonalom kúszdában álló megnyitása lehetővé teszi, hogy Erdélyből nagyobb mennyiség szállítassék ki és pedig az eddigi terhes szállítási szerződésnek azon irányban maris mellőztetésével.

A szállított árak mellett a nagyobb mennyiségnek is eladhatása képezi azon reménynek alapját, hogy a fokozódó fogyasztás, mi hamarabb ki fogja egyenliten az árak alálbszállítása által okozandó hiányt. Ha egyszer igazolva lesz ezen remény, s ha a szociet vasut elkészültével azon irányban is megkönnyebbül a sön k bármily mennyiség és pedig az eddigi terhes szállítási szerződésnek ott is mellőztetésével való szállítása, akkor lesz helyen idő és körülmények szerint még messzebb is menni a megkezdett uton, s lehetőleg annyira szállítani az árt, hogy elérhető a még most alacsonyabb kedvezményi árak, a tenntartásuk által föltétlezett elnörszének szükségére és költségére megajánljék, s még tovább, hogy mind nagyobb mervet öltönn a kivétel. Míg ez lehet, addig az Erdély javára meghagyatni javasolt kedvezményi árak jötekményében az u. n. részeket is részesítettük kívánja a pénzügyi bizottság.

Még kevésbé jelentékeny az, mit a dohányjövédékről szóló törvényjavaslat helyreállítás. Bármily legyen is ezen jövedék végső sorsa, bármily tessenek is ki azon tanácskozássok, melyeket pénzügyminiszter ur e tárgyban az érdekekkel tartani ígért és fog, bármily irányban fog annak folytatni s a törvényjavaslat s haladni: annyi kétségtelen, hogy az általa hozott igen jelentékeny jövedelmet az államkincstár ma nem nélkülözheti. Ep azért nagy jelentőségű minden törvényt, mi a jövedékek a természettel hozta tapadt hátrányoktól a lehetőség megszabadítását veszi ezébe.

E hátrányok egyike a termelés és kereskedés szabadságának korlátozása, másika meg a kezelések költségessége volna s ennek folytán a nyers és tisztá jövedelem közötti nem ekegy különbség. Amazon enyhítéket a saját használatra termelőnek a kormány által rendelkezéssel is nyújtott, a törvényjavaslatban is felvetve, a pénzügyi bizottság által pedig még inkább kiterjesztetn kívánt engedélynek s azon könnyítések, melyek a közvetlen természetűeknek vannak részben már az eredeti, részben pedig a bizottsági tárgyalások alatt módosult törvényjavaslat által kitértetésű. De legyen szabad még azon határozásnyokra is felhívni a képviselőház figyelmét, melyeket a pénzügyi bizottság azon czéllal hozott javaslatba, hogy megkönnyítse a termelés költségesítésére tendő kísérleteket, ez által is orvoslani kívánván némileg egy, a monopoliomhoz természettel hozza tapadt hibát.

A pénzügyi bizottság által ezáltal visszaterjesztett törvényjavaslatokkal szabályozott jövedékek utolsója a lotto. Igaz, hogy erre vonatkozólag nincs kezdeményezve semmiféle reform, csak a kétféle vált pénzügyi kezelés igénylőnek levén elég tevé a bemutatott törvényjavaslattal: de hiszen pénzügyminiszter ur mondá, s a pénzügyi bizottság csak is megtehette, hogy ezen jövedék megszüntetését, s mint erének gyarapodása nélkülözhetővé teszi a belőle folyó jövedelmet.

Nemcsak a jövedékek, hanem a termelésel közvetlenül összefüggő fogyasztási

termék megmaradás. Hegy el ne vesszünk, e processusnak véget kellie vetnünk.

A kiegyenlítés véget tett. Nem ingyen az igaz, s nem is oltós áron; a letett nem letté, a történet nem történeté tenni nem lehet, s az áldástalan múlt a jövőre is áldozatot kívánt. Áldozatot tölünk is, ő felsége többi országaitól is. A vitt áldozatok sulya alatt inoen és tul mindig és mindig megújuló panaszok meggyőzőleg tanúsítják, hogy a kívánt és vitt áldozat csak is rendkívüli erőfeszítéssel nyújtható s épen azért ott is, itt is nehéz.

Nehéz, de legalább megvonva a határ, a melyen tul minden eredmény, a mi lankadatlan törekvással előbb vagy utóbb meg is elérhető, min javunkra vál, terheinken könnyűt, vagy erőnket növeli.

A dolgok ily állásában valóban óriási nehézségekkel kell megküzdeni az államnak, hogy elviselhetővé is tegye az erőnköz mértlen bizony súlyos terhet, s a jövőt se vigye áldozatul, sőt előkészítse azt. E feladat egyiránytényli a kormány s a törvényhozás gondját s épen azért folyvást szem előtt volt tartandó azon bizottság által, a melynek küldetés, véleményét mondani a kormány részéről a törvényhozás elő terjesztett adótervényekről és költségvetésről.

A mondottak szerint már magában is szerfelett nehéz helyzetet még nehezítetté az, hogy az adóv igen közel jár első felének végéhez, nevezetesen reformra pedig, megfélelően hosszú idő nélkül gondolni sem lehet. Adjuk ehez, hogy a reform, ha biztos akar lenni, csak hosszabb gyakorlat által nyújtható tájékozottságot feltételez, s adatokat kíván, melyek ez idő szerint természetesen nagy részt hiányoznak.

Ugyanezért ezáltal nem is gyökéres reformmal, hanem csak részletes javításokkal lehet és kell segíteni, de úgy, hogy magát a gyökéres reformot meg ne nehezítsük, sőt előkészítsük. Ime az állapot, melyet, találkora a pénzügyminiszterrel, a pénzügyi bizottság elfoglalt, a hozzá utasított adótervényeknek a költségvetésnek átvizsgálásánál s módosítványai javaslatba hozásánál.

Az törvényjavaslatok, melyeket a pénzügyi bizottság pénzügyminiszter ur által is elfogadott, némi módosításokkal az alkalommal tisztelettel visszaterjeszt, nagy részben oly tárgyakról szólnak, melyek az 1867. XVI. t. cz. folytán hazánkban és ő felsége többi országaiban egyenlő törvények és igazgatási rendszabályok szerint kezelendők, oly körülmény, mely nem egy hazafi kelében aggodalmat keltett az iránt, ha módunkban lenne-e azokat illetőleg is megtenni a hazánk érdekében kívánt reformokat. Ez agályok már is könnyűlhetnek, az élet által elcsúszó felelet megnyugtató lévén.

Az elejétől fogva annyi méltó panaszra indított s legnagyobb súlyjal épen a legszegényebb néposztályra nehezített sórnak szint egy harmaddal szállítása van javaslatba hozva. Az arad-fehérvári vasutvonalom kúszdában álló megnyitása lehetővé teszi, hogy Erdélyből nagyobb mennyiség szállítassék ki és pedig az eddigi terhes szállítási szerződésnek azon irányban maris mellőztetésével.

A szállított árak mellett a nagyobb mennyiségnek is eladhatása képezi azon reménynek alapját, hogy a fokozódó fogyasztás, mi hamarabb ki fogja egyenliten az árak alálbszállítása által okozandó hiányt. Ha egyszer igazolva lesz ezen remény, s ha a szociet vasut elkészültével azon irányban is megkönnyebbül a sön k bármily mennyiség és pedig az eddigi terhes szállítási szerződésnek ott is mellőztetésével való szállítása, akkor lesz helyen idő és körülmények szerint még messzebb is menni a megkezdett uton, s lehetőleg annyira szállítani az árt, hogy elérhető a még most alacsonyabb kedvezményi árak, a tenntartásuk által föltétlezett elnörszének szükségére és költségére megajánljék, s még tovább, hogy mind nagyobb mervet öltönn a kivétel. Míg ez lehet, addig az Erdély javára meghagyatni javasolt kedvezményi árak jötekményében az u. n. részeket is részesítettük kívánja a pénzügyi bizottság.

Még kevésbé jelentékeny az, mit a dohányjövédékről szóló törvényjavaslat helyreállítás. Bármily legyen is ezen jövedék végső sorsa, bármily tessenek is ki azon tanácskozássok, melyeket pénzügyminiszter ur e tárgyban az érdekekkel tartani ígért és fog, bármily irányban fog annak folytatni s a törvényjavaslat s haladni: annyi kétségtelen, hogy az általa hozott igen jelentékeny jövedelmet az államkincstár ma nem nélkülözheti. Ep azért nagy jelentőségű minden törvényt, mi a jövedékek a természettel hozta tapadt hátrányoktól a lehetőség megszabadítását veszi ezébe.

E hátrányok egyike a termelés és kereskedés szabadságának korlátozása, másika meg a kezelések költségessége volna s ennek folytán a nyers és tisztá jövedelem közötti nem ekegy különbség. Amazon enyhítéket a saját használatra termelőnek a kormány által rendelkezéssel is nyújtott, a törvényjavaslatban is felvetve, a pénzügyi bizottság által pedig még inkább kiterjesztetn kívánt engedélynek s azon könnyítések, melyek a közvetlen természetűeknek vannak részben már az eredeti, részben pedig a bizottsági tárgyalások alatt módosult törvényjavaslat által kitértetésű. De legyen szabad még azon határozásnyokra is felhívni a képviselőház figyelmét, melyeket a pénzügyi bizottság azon czéllal hozott javaslatba, hogy megkönnyítse a termelés költségesítésére tendő kísérleteket, ez által is orvoslani kívánván némileg egy, a monopoliomhoz természettel hozza tapadt hibát.

A pénzügyi bizottság által ezáltal visszaterjesztett törvényjavaslatokkal szabályozott jövedékek utolsója a lotto. Igaz, hogy erre vonatkozólag nincs kezdeményezve semmiféle reform, csak a kétféle vált pénzügyi kezelés igénylőnek levén elég tevé a bemutatott törvényjavaslattal: de hiszen pénzügyminiszter ur mondá, s a pénzügyi bizottság csak is megtehette, hogy ezen jövedék megszüntetését, s mint erének gyarapodása nélkülözhetővé teszi a belőle folyó jövedelmet.

Nemcsak a jövedékek, hanem a termelésel közvetlenül összefüggő fogyasztási

termék megmaradás. Hegy el ne vesszünk, e processusnak véget kellie vetnünk.

A kiegyenlítés véget tett. Nem ingyen az igaz, s nem is oltós áron; a letett nem letté, a történet nem történeté tenni nem lehet, s az áldástalan múlt a jövőre is áldozatot kívánt. Áldozatot tölünk is, ő felsége többi országaitól is. A vitt áldozatok sulya alatt inoen és tul mindig és mindig megújuló panaszok meggyőzőleg tanúsítják, hogy a kívánt és vitt áldozat csak is rendkívüli erőfeszítéssel nyújtható s épen azért ott is, itt is nehéz.

Nehéz, de legalább megvonva a határ, a melyen tul minden eredmény, a mi lankadatlan törekvással előbb vagy utóbb meg is elérhető, min javunkra vál, terheinken könnyűt, vagy erőnket növeli.

A dolgok ily állásában valóban óriási nehézségekkel kell megküzdeni az államnak, hogy elviselhetővé is tegye az erőnköz mértlen bizony súlyos terhet, s a jövőt se vigye áldozatul, sőt előkészítse azt. E feladat egyiránytényli a kormány s a törvényhozás gondját s épen azért folyvást szem előtt volt tartandó azon bizottság által, a melynek küldetés, véleményét mondani a kormány részéről a törvényhozás elő terjesztett adótervényekről és költségvetésről.

A mondottak szerint már magában is szerfelett nehéz helyzetet még nehezítetté az, hogy az adóv igen közel jár első felének végéhez, nevezetesen reformra pedig, megfélelően hosszú idő nélkül gondolni sem lehet. Adjuk ehez, hogy a reform, ha biztos akar lenni, csak hosszabb gyakorlat által nyújtható tájékozottságot feltételez, s adatokat kíván, melyek ez idő szerint természetesen nagy részt hiányoznak.

Ugyanezért ezáltal nem is gyökéres reformmal, hanem csak részletes javításokkal lehet és kell segíteni, de úgy, hogy magát a gyökéres reformot meg ne nehezítsük, sőt előkészítsük. Ime az állapot, melyet, találkora a pénzügyminiszterrel, a pénzügyi bizottság elfoglalt, a hozzá utasított adótervényeknek a költségvetésnek átvizsgálásánál s módosítványai javaslatba hozásánál.

Az törvényjavaslatok, melyeket a pénzügyi bizottság pénzügyminiszter ur által is elfogadott, némi módosításokkal az alkalommal tisztelettel visszaterjeszt, nagy részben oly tárgyakról szólnak, melyek az 1867. XVI. t. cz. folytán hazánkban és ő felsége többi országaiban egyenlő törvények és igazgatási rendszabályok szerint kezelendők, oly körülmény, mely nem egy hazafi kelében aggodalmat keltett az iránt, ha módunkban lenne-e azokat illetőleg is megtenni a hazánk érdekében kívánt reformokat. Ez agályok már is könnyűlhetnek, az élet által elcsúszó felelet megnyugtató lévén.

Az elejétől fogva annyi méltó panaszra indított s legnagyobb súlyjal épen a legszegényebb néposztályra nehezített sórnak szint egy harmaddal szállítása van javaslatba hozva. Az arad-fehérvári vasutvonalom kúszdában álló megnyitása lehetővé teszi, hogy Erdélyből nagyobb mennyiség szállítassék ki és pedig az eddigi terhes szállítási szerződésnek azon irányban maris mellőztetésével.

A szállított árak mellett a nagyobb mennyiségnek is eladhatása képezi azon reménynek alapját, hogy a fokozódó fogyasztás, mi hamarabb ki fogja egyenliten az árak alálbszállítása által okozandó hiányt. Ha egyszer igazolva lesz ezen remény, s ha a szociet vasut elkészültével azon irányban is megkönnyebbül a sön k bármily mennyiség és pedig az eddigi terhes szállítási szerződésnek ott is mellőztetésével való szállítása, akkor lesz helyen idő és körülmények szerint még messzebb is menni a megkezdett uton, s lehetőleg annyira szállítani az árt, hogy elérhető a még most alacsonyabb kedvezményi árak, a tenntartásuk által föltétlezett elnörszének szükségére és költségére megajánljék, s még tovább, hogy mind nagyobb mervet öltönn a kivétel. Míg ez lehet, addig az Erdély javára meghagyatni javasolt kedvezményi árak jötekményében az u. n. részeket is részesítettük kívánja a pénzügyi bizottság.

Még kevésbé jelentékeny az, mit a dohányjövédékről szóló törvényjavaslat helyreállítás. Bármily legyen is ezen jövedék végső sorsa, bármily tessenek is ki azon tanácskozássok, melyeket pénzügyminiszter ur e tárgyban az érdekekkel tartani ígért és fog, bármily irányban fog annak folytatni s a törvényjavaslat s haladni: annyi kétségtelen, hogy az általa hozott igen jelentékeny jövedelmet az államkincstár ma nem nélkülözheti. Ep azért nagy jelentőségű minden törvényt, mi a jövedékek a természettel hozta tapadt hátrányoktól a lehetőség megszabadítását veszi ezébe.

E hátrányok egyike a termelés és kereskedés szabadságának korlátozása, másika meg a kezelések költségessége volna s ennek folytán a nyers és tisztá jövedelem közötti nem ekegy különbség. Amazon enyhítéket a saját használatra termelőnek a kormány által rendelkezéssel is nyújtott, a törvényjavaslatban is felvetve, a pénzügyi bizottság által pedig még inkább kiterjesztetn kívánt engedélynek s azon könnyítések, melyek a közvetlen természetűeknek vannak részben már az eredeti, részben pedig a bizottsági tárgyalások alatt módosult törvényjavaslat által kitértetésű. De legyen szabad még azon határozásnyokra is felhívni a képviselőház figyelmét, melyeket a pénzügyi bizottság azon czéllal hozott javaslatba, hogy megkönnyítse a termelés költségesítésére tendő kísérleteket, ez által is orvoslani kívánván némileg egy, a monopoliomhoz természettel hozza tapadt hibát.

A pénzügyi bizottság által ezáltal visszaterjesztett törvényjavaslatokkal szabályozott jövedékek utolsója a lotto. Igaz, hogy erre vonatkozólag nincs kezdeményezve semmiféle reform, csak a kétféle vált pénzügyi kezelés igénylőnek levén elég tevé a bemutatott törvényjavaslattal: de hiszen pénzügyminiszter ur mondá, s a pénzügyi bizottság csak is megtehette, hogy ezen jövedék megszüntetését, s mint erének gyarapodása nélkülözhetővé teszi a belőle folyó jövedelmet.

Nemcsak a jövedékek, hanem a termelésel közvetlenül összefüggő fogyasztási

termék megmaradás. Hegy el ne vesszünk, e processusnak véget kellie vetnünk.

A kiegyenlítés véget tett. Nem ingyen az igaz, s nem is oltós áron; a letett nem letté, a történet nem történeté tenni nem lehet, s az áldástalan múlt a jövőre is áldozatot kívánt. Áldozatot tölünk is, ő felsége többi országaitól is. A vitt áldozatok sulya alatt inoen és tul mindig és mindig megújuló panaszok meggyőzőleg tanúsítják, hogy a kívánt és vitt áldozat csak is rendkívüli erőfeszítéssel nyújtható s épen azért ott is, itt is nehéz.

Nehéz, de legalább megvonva a határ, a melyen tul minden eredmény, a mi lankadatlan törekvással előbb vagy utóbb meg is elérhető, min javunkra vál, terheinken könnyűt, vagy erőnket növeli.

A dolgok ily állásában valóban óriási nehézségekkel kell megküzdeni az államnak, hogy elviselhetővé is tegye az erőnköz mértlen bizony súlyos terhet, s a jövőt se vigye áldozatul, sőt előkészítse azt. E feladat egyiránytényli a kormány s a törvényhozás gondját s épen azért folyvást szem előtt volt tartandó azon bizottság által, a melynek küldetés, véleményét mondani a kormány részéről a törvényhozás elő terjesztett adótervényekről és költségvetésről.

A mondottak szerint már magában is szerfelett nehéz helyzetet még nehezítetté az, hogy az adóv igen közel jár első felének végéhez, nevezetesen reformra pedig, megfélelően hosszú idő nélkül gondolni sem lehet. Adjuk ehez, hogy a reform, ha biztos akar lenni, csak hosszabb gyakorlat által nyújtható tájékozottságot feltételez, s adatokat kíván, melyek ez idő szerint természetesen nagy részt hiányoznak.

Ugyanezért ezáltal nem is gyökéres reformmal, hanem csak részletes javításokkal lehet és kell segíteni, de úgy, hogy magát a gyökéres reformot meg ne nehezítsük, sőt előkészítsük. Ime az állapot, melyet, találkora a pénzügyminiszterrel, a pénzügyi bizottság elfoglalt, a hozzá utasított adótervényeknek a költségvetésnek átvizsgálásánál s módosítványai javaslatba hozásánál.

Az törvényjavaslatok, melyeket a pénzügyi bizottság pénzügyminiszter ur által is elfogadott, némi módosításokkal az alkalommal tisztelettel visszaterjeszt, nagy részben oly tárgyakról szólnak, melyek az 1867. XVI. t. cz. folytán hazánkban és ő felsége többi országaiban egyenlő törvények és igazgatási rendszabályok szerint kezelendők, oly körülmény, mely nem egy hazafi kelében aggodalmat keltett az iránt, ha módunkban lenne-e azokat illetőleg is megtenni a hazánk érdekében kívánt reformokat. Ez agályok már is könnyűlhetnek, az élet által elcsúszó felelet megnyugtató

...és hatvan-miskolci vonalra tett észrevételeit.
Lónyay Menyhért pénzügyminiszter megjegyzésekkel kísérve a tett észrevételeket azokat taglalja és végre a törvényjavaslatot úgy a mint van, elfogadásra ajánlja. Ezt ajánlja Tomcsányi is. Waldstein János gr. hosszabb beszéde végével kéri a főrendeket, hogy a bizottság véleményét, mint meg nem történet tekintés. Ujfalussy Miklós előadja azou nézponokat, melyeket a vonalak terelől szemlélt tartottak; ő azokat helyesli, és a képviselőház által felküldött javaslatot pártolja.

Szavazásul a ház a bizottság véleményét elveti és a képviselőház javaslatát általánosságban elfogadja.
A részletes vita minden észrevétel nélkül folyván le, a ház részleteiben is hozzájárul szavazatával a törvényjavaslat és csatolmányához, miről a képv. ház annak rendszert értesítetni fog.

Előzők jelentik, hogy ámbár az elnökség hírlapján is értesítette a főrendeket, hogy ezentul esztörtökön fognak tartani az ülések, e felállított szabály alul a jövő hét esztörtökjéig kivétel tesz, miután e napon ünnepeletik az ország. E szerint a jövő ülés mához 14 napra vagyis jun. 18 kára halasztatik.

Erre olvastatik a mai ülésről szóló jegyzőkönyv, mely azonnal bitélesztett.
Ülés vége 2 1/2 órákor.

A horvát regnicoláris deputatio kebelében megállapított kiemelési javaslat főpontjai az „Agr. Ztg.” szerint rövidre vonva következők:

1. Résztétel a magyar közös országgyűlésen, ennek magának alakulása szerint.
2. Az országgyűlésen Horvátország egyéni szavazatok által képviseltetők.
3. Résztétel a delegatiónban a magyar kúcs szerint.
4. Horvátország évenként 1 mill. 150 ezer forinttal járulna a magyar központi kormány után az összes prag. és közös ügyek költségéire, s fenntartaná magának az örendelkezési jogot minden egyéb egyenes és közvetett adóra néve.
5. Egy miniszter Pesten közvetlenül képezze a király s a központi kormány, vagyis egyrészt a közös, másrészt az országos ügyek közt. E miniszternek, személyzetével együtt horvátországának kellene lennie.
6. Az ország területi épsege, beleértve Dalmatiát és Fiumét is.
7. Magyarországtól mekvántatnék, hogy törvényesen közreműködjék Dalmátia bekelezése és a határvidék felhasználásában.
8. A nyelv ügy országosan mint az ő pont alatti miniszteriumnál a horvát lenne.
9. Autonóm kormányzat, örök időkre sérthetetlen az 1861. 42 f.j. 5 §-ában foglalt ügyekre, és a jelen tervezetben megállapított felelősségre néve.
10. A báni hivatal a katonai állástól elválasztandó.
11. Az ország autonóm kormányja saját egyéni néve a közös közp. kormánytól független és „felelős kormány.”
12. Az ország kormányának élén a bán áll, ki a horvát, slavon dalmát országgyűlések felelős.
13. E pactum conventum minék ország törvénykönyvébe bevezettetnék, és csak mindkét fél megegyezésével változtatlanak.
14. Az ország kormányára vonatkozó minden egyéb dolgokra néve a horvát országgyűlés intézkedik.

Emlékirat a nemzeti színház ügyében.

(Folytatás.)

A katonai helyhatóság iránti elismerésből, azon szíveségnek viszonzásul, hogy a közegénységnek a szini előadásoknál néma személyekénti használatát engedélyez, ugy intézkedett, hogy a pest-budai es. kir. helyi örség tisztikara számára, az eddigi gyakorlati és terelési a szokásos garnison jégyek, a rendes bérletszettek alkalmával is kiszolgáltatassanak. A katonai hatóság újabb időben ugyaa visszavoná ezen engedélyt, én azonban továbbra is fenntartám, s jövőre is fenntartani javallom ez intézkedést, mint eredményben a pénztárra néve előnyöt. Ugyanis a pénztári kimutatások szerint azóta, a bérletfolyamos előadásoknál is számokban látogya előadásainkat a tiszt kar, mert míg az előbbi rendszer mellett három hónap alatt 570 — addig az újabb intézkedés óta ugyaneas három hónap alatt 1579 katonajegy adatott el, mi évenként 800 forint tiszta hasznot hoz.

Az európai elsőrendű színházak példájára, élhető léptetm a párisi diapon szerinti hangolást, mi valamennyi fuvó hangszert ujonnan beszeresést tevé szükséges. Az e célra kivántatott és 2000 forintot meghaladó összeg, az intézet pénztárának legkisebb terhelése nélkül tisztán magán adakozás útján sikerült megszereznem.
Színtem nagylelkű színház-pártfogók adakozásából valék szerzéses a „színházi segély pénztár”-t alapíthatni. — Ez intézettek két évvel ezelőt tüzék ki: kiszabadítani a színházi tagokat a nyomasztó uszora terbe alól, és nyugdíj-alapot szerzeni a színházi tagok özvegyei és árvái részére. A pénztárból a szin

ház minden tagjai, apró részletekbeni levoás mellett, hatos kamatra kölcsönözhetnek fizetési képességükhez mért összegeket. Isennek hila, e részben mindkét céloamat a legjobb siker koronázta, mert a mellett, hogy az uszorások a színházról csaknem általánban kiszorítottak, az eddig nagy bugalommal gyűjtött összeg kamataiból ez évben már nagy összeg és hat árva nyer évi nyugdíjat, s bizton reménylem, hogy ha leendő időm epen pénztár szaporításában és tökéletesében az általam megkezdett és vas következetességgel folytatott módot követendik: ezen pénztár behány év alatt oly nevezetes összegre fog szaporodni, hogy abból sok szegény színházi övegy és árva könnyeit fogja letörölni, kik a rendes nyugdíjalapból semmit sem kapvának. E pénztár állásáról később kimerítő jelentést teendek, s e jótékony intézetre a nagymelőségű bizottmány pártfogó felügyeletét tisztelettel fogom kerui; ezutal röviden jegyezém meg, hogy e pénztár mai napon — azon 1000 forinton kívül, melyet nagymelőségű gróf Károlyi György ur ő excellenciája a színház segélyezésére gyűjtött s a kezelése alatt álló pénztárból behány év előtt ötös kamatra kölcsönözni kegyeskedett — 10,016 forintnyi vagyonnal rendelkezik.

Mint közeve az intézet előmenetelére ható körülményt kell itt megemlítenem, hogy a es. k. Duna gőzhajózási társulat főigazgató-ságától 1864 évben az intézet hivataloknál és művészei által a hajózási idény egész tartama alatt használható szabad utazási engedélyt voltam szerzéses kikészíttetni. — Hasonló szívessegre hitvam fel a vasut igazgatóságot is, de atól elutasító választ nyerek. Jeleuleg kedvezőbbek levén a viszonyok, o kérest tni szerzésesebb eredménnyel lehet majdan megújítani.

Intendánságom alatt adatott 81 új szimű, 10 új daluú és 2 új operette; ujonnan betanulva adatott 16 dráma és 17 opera. — Az először adatott drámai művek közül 42 eredeti, tehát felénél több; az operák közt eredeti 3, az operettek közt 2.
Ez ujdonságok kiállításá alkalmából díszlet, ruha és könyvtári beruházásokra költesztet, összesen 111,939 forint, mely összegben „Faust” 12 ezer, az „Afrikai nő” 15 ezer, „Lohengrin” 10 ezer, „Don Carlos” 10 ezer forinttal szerepel. Ezek szerint évenként ke-rekszámban 20,000 forintot fordítottam beruházásokra, ide nem számítva azon beruházási kiadásokat, melyeket az e célra ő oszári és apostoli királyi Felsége adományozott.

Figyelemre méltó összegeket valék kértelen intendánságom ideje alatt nem művészi célokra is áldozni. Ugyanis:
Az 1866. évi mártius 21-én dühöngött vihar a színház bádog tétéjét lerombolván, annak ujonnan befelédésére — a kormány által az országos színházi alaplól e célra utalványozott 1000 forinton fölül, még 1578 forint kivántatott.

A színház nézőterének és a szinpadnak fűtésére 4 új légfűtő kályha készíttetett 10,00 forintért.
A beszerzések által felszaporodott díszletek számára a szomszédos fűvészkertben 1048 forintba körül díszletár építtetett.
A szinpad roskatag állapota annak ujonnan berendezését, és pedig az előhaladt kor kivánalmainak megfelelő rendszer szerinti újítását mulasztatanná téven, ez az 1867. évi június 1-én elszakított, s az alkalal és azokkal együtt a szinpa i világitás mozgósítása; a szinpad első f-lének új padlókat beborítása, az azokat tartó korlát gerendák újítása, az összes silyedékek új berendezése, a függönyök kezeléséhez kellő egészen új köztétellel együtt 8450 forintba került.

Ugyanakkor a zenekarnak új berendezése vastámakkal, az új, díves székkel ellátása, a zenekarba kellő új harmoniummal és egy zongorával együtt 800 fíot vét igénybe.
A színház tetejére alkalmazott villámhárító, a nézőter padlására helyezett vizes kád, a vivezető csövekkel, továbbá a szomszéd „Grif” fűződo legesse alkalmából az azzal határos fal bevakolása, azon oldalon, mint szinra én a fűvészkertben akkor még fennállt lovardára szolgáló ablakoknak vastáblakkal tüzveszélytelenekké tétele 1564 fí clore nem láthatott költséget okozott.
Terhelőleg nehezedett a pénztárra még az egyenértéki adónak az 1850 dik évtől számitott 15 év hátrélekának, 5254 forintnak két év alatt eszközölt törlesztése is.

A folyó színházi év elejével több rendbeli újítás léptettem életbe, mely inkezkedések főcélja: az eredeti dráma-irodalom és a drámai művészet fejlesztése. E végből az eddig egy személyben összpontosult drámai rendezéséget három jelesebb színész kezébe tetém, egy negyediket ruhahatí f-felügyelőül alkalmazék. — Az intézetünkben mindekkor a drámai irodalom és művészet hátrányával nélkülözött dramaturgi állomást rendszeresítém, valamint az eddig tisztán hazaiságból működött eredeti dráma bíráló bizottság helyébe négy fizetéses dráma-bírából alkalmaztam. — Főfőstől és egyszerműnd főigépszál európai hírű művészt szerződtettem, s meg vagyok győződve, hogy ez újítások eredménydusak lesznek.
A folyó színházi évre az összes nézőlyezt szerződtetve, s minden osztály lehetőségig kellőleg bétöltve van.
Végre megemlítenék vélem azt is, hogy folyó évi mártius hóban a színház törvényeit, melyek részint igen terjedelmesekek, részint az idő folytán megváltozott pénz-és egyéb viszonyok folytán sürgetőleg megváltoztatandók voltak, saját énkönségem alatt tartott közgyűlésen megvitattam, e gyűlésen felolvastatván, kinyomattam, és soros megtartás végett az intézet tagjai közt kiosztattam.
Kelt Pesten, május 13. 1868.
Radnótfay Sámuel.

Bécsi dolgok.

A képviselőház f. hó 3-ki ülésében kezdettek meg roppant érdekeltségű kőzött a pénzügyi viták. A ház ömve volt.
Skene, mind a budget-bizottság elő-

adója, legelőször emel szót s azon kezdi, hogy e pénzügyi előterjesztvények képezik azon államjogi elválás zárkövét a birodalom két fele közt. Hogy ezen előterjesztvényeket pontosan meglehessen bíráló, mindenek előtt szükséges tudni a deficit magasságát. — A pénzügyminiszter a háromévi deficitet 150 millióra számította, de előadó nem találja helyesnek a számítást. A két pénzügyminiszter azon hiedelemben van, hogy a deficit két három év alatt teljesen elenyészik a budgetből; Skene ezt nagy tövedésnek tartja. Az államháztartásban, ugymond, megtakarításokot nem lehet eszközölni, ellenkezőleg a dualistikus kormányforma tetemesen több költségre kerül. — A bank évenként egy milliót vesz igénybe, a vasut subventiói és más efflek napról napra szaporodnak; az agió magasságát nem állapíthatni meg. A kivétel a jó természetű s a szomszéd államok szükségletétől függ, az államadósság konversziója szintén sok kiadást kíván. Megtakarításokot szó sem lehet. E szerint az 1859 ik évi deficit biztosan tehető 60 millióra.

Három év múlva Skene szerint Ausztria pénzügyi állapota keveset fog különbözni a maiótól. A kormány előterjesztvényei nem segíthetnek a bajon s ugy látszik, csak időt akarnak vele nyerni.
Ezután előadó a több oldalról intézett támadásokra felel és többi közt azt mondja, hogy a kormányt nem igen jól szolgálja, a sajióvezető hivatal, ha ez a szélrózsa minden irányában azon gyanusítást terjeszt, hogy a ház egyes töredékei a kormány megbuktatására törekvessenek. A bizottságban azon egyhangú nézet uralkodott, hogy a kormányt támogatni kell, de egy parlament engedőkenségeinek nem szabad odáig terjednie, hogy a kormány kedveért a nép érdekeit sértse. A hivatalos sajióinak tulajdonitja előadó, hogy ugy tüntették őt fel, mint a ki az állambuktás előidézésére törekszik.
Berger, mint a sajió vezetésével megbízott miniszter, e pontra válaszul Skenenek azt hiszi, hogy a morva gyáros urat nem annyira a félhivatalos, mint a független sajió bosszantja. A ház tetszéssel fogadta Berger rövid beszédét.

A budget bizottság kisebbségének előadója, dr. Bauhans, szintén ajánlja a maga javaslát, s a kisebbségi javaslat elfogadását. A két fő közt, mint olvasóink tudják, a sarkalatos különbség az, hogy a többségi javaslat a szelvényadót 25, a kisebbség 20% re akarja felemelni.
Ugy látszik azonban, hogy a bizottság többsége a házban kisebbségben marad, mert míg amannak javaslata mellett az általános vitában szólásra első nap csak három szónok volt feljegyezve, addig ellene tízenyolczan, sőt ha nem is a számbeli, hanem a sulybeli többséget vesszük tekintetbe, még akkor is kedvezőbbben áll a kisebbségi javaslat, mint a többségé.

E két párt közt áll a kormány a harmadik szánattal maga javaslatában: a 17% tel.
E 17 pteik is a forrású és, hogy a csilajbans kormány azon nézetben van, hogy a Magyarország és Ausztria közt kötött pénzügyi kiegyezés nem correct; már mikor Brestl a reichsrath elé terjesztette a maga javaslatát, figyelmezteték olvasóinkat a pénzügyi exposéjének egy passzusára, melyben azt mondá, hogy Magyarország kevesebbet vállalt magára, mint a mennyit méltányosan vállalnia kellett volna adóképeségéhez képest. A vállalt és vállalandó összeg közti differenciát annál fogva Brestl kiszámította és számításához képest ezen differenciát kiegyenlítően a 17pre felemelt szelvényadó.

Álláspontja tehát a csilajbans kormánynak a következő volna: Ha a kisebbség kimutatja, hogy a pénzügyminiszter számítása rossz, s ama differenciát 20% pontossabban kiegyenliti, akkor rá fog állni a 20% re 25%-et soha sem fog szentesítésre ajánlani. Más szóval, ha a budgetbizottság többsége győz, akkor a miniszterium lelép.
Szólásra összesen 12-en voltak felírva; 19 a többségi javaslat ellen, 3 mellette. A szonokt szonok közül csak öt tartott beszédet. A beszédök nem bírnak valamely külön fontossággal, miután semmi újat sem tartalmaznak.

Pratobevera, mint a pénzügyi bizottság elnöke, még egyszer röviden összefoglalja azon nézetkülönbségeket, mik a bizottság majoritás és minoritás közt léteznek, és védelme alá vette a bizottság azon vád ellen, mintha az a jelen kérdést hozgatta volna. A késedelemnek a kormány az oka, mivel szokása ellenére nem foglalt határozott állást a közvéleménnyel szemben. Különbben a kérdés politikai oldalát fordította ki-fel, s azt mutogatta, hogy a többségi javaslat által indítványozott banqueroute a ház felosztását s a kormánynak felette szánalomra méltó tengetését vagy rögtöni bukását s vele tökéletes rendszer változást eredményezne. A többség javaslatá gyavaságról és gyengeségről tanusodik. Wic k hó f szolt utána a pórnép sanyaru állapotáról, de nem oly értelemben, mintha ő kész volna sajiát

kárával enyhíteni a pórnép nyomorán: ő csak szónokolni tartja róla alkalmasnak. A többségi javaslatot pártolja.
Korb báró, a centralista, valamint Ryger, hosszasan és unalmasan támogatták a többség javaslatát, míg végre Lippmann önlenk és tetszés közt szolt a kisebbség mellett.

— Az új vérendszet kérdése, mint a „N. fr. Presse” tudósít, a tanácskozások minden tudimán keresztül ment már a külföldi miniszteriumok kebelében, s így a védelmi törvényjavaslat nemcsak a törvényhozások elé fog terjeszteni. Ugyan elap közli a javaslat tartalmát is, mely főbb részében megegyez azzal, mit e tárgyban nem rége Klapka tábornok közrebocsátott, azért csak egyes részeket vesztünk át az új „Presse” tudósításából:
A rendes hadsereg és tengeri haderő a legközelebbi tíz évre 830,000 emberben állapíthatik meg. A honvédség az őssz birodalomban 200,000 emberből fog állani (Ez az őssz birodalom azt jelenti, hogy Magyarország és Ausztria)

A szolgálati idő a sorkatonaságnál három évre, a tartaléknál hét évre terjed. Azok, kik a rendes hadseregben kitöltötték tíz évi szolgálati idejüket, a honvédségben két évig, azok pedig, kik egyenesen a honvédséghez soroztatnak, tizenkét évig kötelesek ott szolgálni.
Kik a tengeri haderőnél kitöltötték szolgálati idejüket, nem lépnek a honvédségbe. A hadkötelezettség alól ideiglenesen fölmentetnek: 1. Keresésképtelen apa vagy özvegyeire jutott anya egyetlen fia. 2. Az apa halála után a keresésképtelen nagy apa vagy özvegyeire jutott nagyanya egyetlen unokája, ha nincsenek fiaik. 3. Árvaságban maradt testvérek egyetlen fiére. Fölmentetik a katonaság alól az is, kinek egyetlen testvére vagy többi testvérei a sorozatban vagy a tartalékban szolgálnak, 18 évnél fiatalabbak vagy valamely gyógyíthatatlan betegség folytán minden keresetre képtelenek. Az ideiglenes felszabadítás felett a katonai állítási bizottság fog határozni, mely ellen a főbbezés az illető országos honvédelmi miniszteriumnál történhetik.

A fegyveres hatalom állni fog: rendes hadsereg, tengeri haderő, honvédség és népfelkésböl.
A három elsőbe a belépés a betöltött 20 ik évtől kezdődik és tart összesen tizenkét évig. A népfelkésbölben a szolgálati kötelezettség tart a betöltött 18 ik évtől a betöltött 40 ik évig. — A népfelkéshez tartoznak mindazon állampolgárok, kik sem rendes hadsereg, sem a honvédségnél nem szolgálnak.
A rendes hadsereg, valamint a tengeri haderő fí ladata védeni az őssz birodalmat küll megtámadások ellen, nem küllömben a rend és biztonság fenntartása benn. A honvédség háborúban a rendes hadsereg, támaszul, békében kivételesen a nyilvános rend fenntartására fog szolgálni. A népfelkés támogatja a rendes hadsereget és honvédséget az ellenséggel való küzdelemben, amint ez az ország határain benyomult.
A tartalék csak ő Felségének parancsára hívatik be; a honvédség behívása és mozgósítása szintén csak ő Felsége parancsára történik. A népfelkés ő Felsége az illető katonai parancsnokság által hívja fel ott, a mely ország az ellenségtől közvetlen fenyegettetik.
Ezután következnek az organisatio egyes részletei.

— **Napoleon herceg a Baden Badeni firdőben** mulatván, ottani léteről egy fí hó 2 ról érkezett hírlás a következőket értesíti meg: „A herceg kíséretében van a francia császár első tolmácsa Scherer tárnár, Ferri-Pisani és Ragon ezredesek, mindketten mint a herceg székfűzője és Bringer orvos. F. hó 2-án a herceg egy hosszú beszédet tett Anzuta proosz királyi-nél. E közben a firdőből érkezett az ebersteini kastélyból a nagyherceg és nagyhercegnő is, kik is igen kedélyesen fogadtak Napoleon herceget a nagyhercegi palotában nagyiszert estélvre, melyre a meghívott Napoleon herceg elfogadta. Ez esyében még Anzusta proosz királyné és az urvan a firdőben mulatott Szász veimári fíh-herceg is jele voltak. Ezalkalmal kijelenté Napoleon herceg, hogy egészen ismeretlenl kíván utazni, miért is az ünnepeles fogadtatások mindenit mellőzöttek, kijelenték, hogy újit másnap reggel azonnal folytatja és ezen okból el is kövekezett a nagyherceg és nagyhercegnővel, kik még ez este visszatértek az ebersteini kastélyba.

— **Azon két ügyvéd, kik Miksa császár t elítélési perében védtek és semminemű püzbéli tiszteletdíjt el nem fogadtak, a császári családól mindegyik küllön egy ezüst terítékét 5,000 fí értékűt kapott jutalomul, a gyóntató atya pedig egy igen drága Pastorálet.**

— **Pünkösöd vasárnapján Omlützben** iszonyu nagy jégvöl kezdett délután 2 órákor és tartott erős fél óráig. Ugy sürtlen esett, mint télen a legvastagabb hó, a jég nagysága hasonlított a tyuktojás és a gyermek öklének nagyságához. Számítás szerint mintegy 80,000 ablakföközt zott be s a városban magában 25,000 fítra tétetik a kár. A mezőn, és a közelebbi falvakban minden vetés és ültetményt annyira elvert, hogy azt sem lehet a földéről megítélni, mi volt belőle, vagy ültetve. Több háznak a tetejét is egészen leverte, s a mint a házak fedézeteire és az utcák kövezeteire zuhogott le, irtózatos lármaival magát a menydörgést is felhallmta. Számos mezei és erdői vad esett áldozatul.

— **Az égi zivatarkor Párisban** is nagy meglepetést és károkot okoztak. Május 29 en este rettenetes erővel zuhogott a vihar, eső és dörgés. A villámok fürgeteg a császárt és esaszárncét is uton talátta a Boulogne Bois körül. A tuillieri kertekben és a város mellett a fákat több elcavarta és törte ki. Lufetteben és Versaillesben házakba ütött a villám és legégette azokat. Innen Rouen és Belgium felővontul a borzasztó zivatar, mely azon tájakon, mint előre gyantították, iszonyu károkot okozhatott.

— **A balázsfalvi távsürgönyt** — a „Hon” szerint — megcsáfalják. Az erdélyi csafölök szerint Balázsfalván az ismeretes napon nem is négygyűlés, de tanulók majálisa volt. Különös dolog aztán — ugy jézgy meg az említett lap — hogy a magyar hivatalos lap organuma meghozza az ot állítólag elfogadott határozatokat.
— **A közalapítványi javak** küll több kisebb nagyobb részlet belete ez év folytán lejárván, azok 6, 15 — 19 évre nyílv. árverés vagy kivételesen ajánlat útján bérbe adatnak. Vállalkozók tájékozást a közköt. miniszteriumnál vagy a csakovai, czegeleli, mislyei, sellyei, pécsváradí és somlyóvársárhelyi alapítványi főútszágoknál szereshetnek.
— **Iskola értesítés.** A pesti ág. bitv. ev. gymnasiumban a nyári szigorlatok f. jun. 16-án kezdődnek, s 24 én végződnek és min-

UJDONSÁGOK.

Pest, június 4.
— **Ő Felsége a király** a beledi római kath. egyházközségnek iskola építésére 200 fírot adományozott.
— **Azon lóvonalu vaspálya** előmunkálatait mely Uj-Aradot, Aradall, illetőleg az aradi időházaik összeköttetésbe hozza, még e hóban megkezdik.
— **Gyászjelentés.** „Bonyhádi Pernel Mór tók és országgyűlési képviselő, ugy neje szülletett Bocsat Sárközy Julia, maguk s gyermekeik nevében, valamint ghyezi és auzsa kürtli Ghyeyz Gyula hitas ügyvéd, fájdalmas szívvel jelentik fejlethetlen leányuknak, goodos testvérüknek, illetőleg forrón szeretett arjának Pernel Irának hosszas tudósvoradás után, élte 23 ik évében, ma reggel 1/4 órákor tüdőnt kimúltát. A boldogulnak halt tetei e hó 5 én d. n. 6 órákor, őssz utca 14. sz. a lakáson beszenteltetvén, a kerepaí temetőben fognak örök nyugalomra léteini. Pest, június 4. 1868.”
A mily csapás ez a folytonos csapások közt megisszáll atyára s az annyira szenvedett családra, éppen oly szomorú s elkésztető hír mindazokra, kik a gyszába borult atyának és családjának tisztelői és barátai, ilyenek pedig ugy hisszük, sőt tudjuk, e házának összes gyermekei. Az elhunyt, elhervert virág 18 évét élte a honon kívül, — első szülött gyermeke volt a tábornoknak, négy éves koráig — míg mit sem élvezhetett valódián a hon áldásából — élt csak hazájában, s e rövid, ugy szólván csakély tudalmu idő után, azonnal a 18 éves számluzetés idegen bonába küllözödtetett s onnan valábára a kedves házába jöhettvén vissza, csupán egy évet töltöhetett az ősi földön, mely szülte. Kínn a nem csak testben, de sőt leginkább lélekben szenvedett atyának s anyának vigasztaló anygala volt, a kisebb testvéreknek örangyala és má

